

влади.

Такі окремі новели щодо реформаційних змін у чинному законодавстві, яке регулює державно-службові відносини. Хочеться сподіватися, що ці новели будуть сприяти підвищенню ефективності державної служби на шляху реформаційних змін нашої країни.

Література

1. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань проходження державної служби: Закон України від 09 листопада 2017 р. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 405.

3. Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади: Закон України від 19 вересня 2019 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 43. Ст. 250.

УДК 342.9(043.2)

Гончарук С.Т., к.ю.н., професор,
Волонець Д.Ф., аспірант,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РЕФОРМАЦІЙНІ НОВЕЛИ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Корупція сьогодні є однією з найгостріших, найактуальніших соціальних проблем сучасності для багатьох держав світу. За підрахунками ООН, через корупцію світова економіка втрачає понад \$ 2,5 трильйона щороку – це понад 5% глобального ВВП.

Особливо гострою і актуальною за останні десятиліття ця проблема стала для України. Вона перетворилася на одну з основних загроз національній безпеці, яка підриває демократичні інститути, моральні та етичні цінності, завдає шкоди сталому розвитку й принципу верховенства права, національній економіці та становленню громадянського суспільства. За рівнем корупції останні роки Україна стабільно займає лідируючі позиції. Так, вона зайняла 120 місце з 180 країн світу згідно індексу сприйняття корупції Transparency International - 2018. За оцінками фахівців, бюджет країни через корупцію щорічно не доотримує до 40-50 млрд. гривень [1].

В умовах прагнення України до вступу в Європейський Союз, демократичного шляху розвитку українського суспільства, соціально-економічних та політичних реформ, які наразі здійснюються в державі, пріоритетними напрямками вітчизняної антикорупційної політики повинні стати виявлення та усунення умов, що сприяють або можуть сприяти

виникненню корупції, а також запобігання спробам їх створення.

Сьогодні протидія корупції включає широкий спектр заходів, спрямованих на мінімізацію її обсягів та обмеження впливу на соціальні процеси, усунення соціальних передумов і причин корупційних правопорушень. За умов наявних масштабів розповсюдження корупції в суспільстві, нове законодавство акцентує увагу саме на усуненні причин, а не лише на боротьбі з конкретними її проявами. Саме тому в чинному антикорупційному законодавстві досить велика увага приділена превентивним методам впливу.

Ведений в дію в квітні 2015 року закон «Про запобігання корупції» [2] передусім визначає організаційно-правові засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів.

Серед реформаційних новел чинного антикорупційного законодавства України можна, зокрема, назвати наступні.

1. Активізація різнопланової профілактичної діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) як спеціального превентивного органу, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику, здійснюючи запобіжні заходи у цій сфері. Серед таких заходів слід виділити: забезпечення системної роботи з імплементації комплексного планування локальної антикорупційної політики шляхом розробки міжгалузевих антикорупційних програм на основі результатів оцінки наявних корупційних ризиків; проведення широких просвітницьких програм та інформаційних кампаній; моніторинг та контроль за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб, а також контроль за дотриманням вказаними особами обмежень щодо запобігання корупції; покращення механізмів запобігання корупції шляхом підвищення стандартів доброчесності таких осіб та удосконалення процедури притягнення до відповідальності осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення; дієве залучення до антикорупційної боротьби широкого кола громадськості, у тому числі окремих громадян, громадських організацій, засобів масової інформації та інших відкритих джерел, активізацію їх участі в антикорупційній реформі; здійснення системного моніторингу та постійного контролю за належним адмініструванням та використанням системи електронного декларування та ін.

2. Забезпечення ефективного функціонування системи електронного декларування, яка є дієвим інструментом виявлення корупції та одним із ключових антикорупційних механізмів, що виконує превентивну функцію.

3. Впровадження повсюдної автоматизації процесів повної перевірки в

частині збору інформації, електронних декларацій, обміну даними державних реєстрів.

4. Належне та ефективне функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи «Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування», яка є важливим джерелом інформації для виявлення корупції, як спеціально уповноваженими антикорупційними органами, так і громадськими активістами, що обґрунтовує вимоги ЄС щодо належного функціонування системи електронного декларування.

5. Посилення юридичної, зокрема адміністративної та кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення та за порушення вимог щодо декларування доходів і майна.

6. Забезпечення системних превентивних антикорупційних заходів у сфері публічної служби, підвищення рівня доброчесності публічних службовців та ролі громадської спільноти в протидії корупційним проявам.

7. Посилення превентивних заходів за виконанням законодавчих актів з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також контролю за дотриманням ними обмежень щодо запобігання корупції.

8. Забезпечення ефективної комунікаційної підтримки антикорупційної реформи.

9. Вдосконалення механізму захисту осіб, які повідомляють про корупцію, так званих «викривачів» корупційних проявів.

10. Прискорення процесів налагодження ефективної діяльності Державного бюро розслідувань, Нацагентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, НАБУ та ін. [3].

Література

1. Індекс сприйняття корупції – 2018. Трансперенсі Інтернешнл Україна <https://ti-ukraine.org//indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2018/>.

2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.

3. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 47. Ст. 2051.